

Федорчук Вадим,

Національна академія Державної прикордонної служби України

імені Богдана Хмельницького

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У МЕЖАХ БАЗОВОЇ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ

В умовах повномасштабної збройної агресії проти України, трансформація системи військової освіти стає ключовим фактором забезпечення національної безпеки. Підготовка науково-педагогічних працівників (НПП) у межах базової загальновійськової підготовки (БЗВП) спрямована на створення єдиного стандарту виучки між тими, хто навчає, та тими, хто навчається. Головною метою є не лише опанування викладацьким складом практичних навичок володіння зброєю, а й глибоке розуміння сучасного бойового середовища для його подальшої імплементації в освітній процес. Перехід на стандарти НАТО та впровадження стандартних операційних процедур (SOP) вимагає від НПП високого рівня взаємосумісності. Це дозволяє викладачу виступати не лише теоретиком, а й фаховим інструктором, здатним пояснити логіку тактичних дій на основі власного досвіду, отриманого під час проходження навчання на полігонах.

Програма підготовки НПП має комплексний характер і охоплює критичні галузі військової справи, що визначають ефективність виконання завдань за призначенням:

1. вогнева підготовка: детальне вивчення матеріальної частини штатної та новітньої зброї, відпрацювання вправ стрільб, а також методика проведення занять зі стрілецької підготовки в умовах обмеженого часу;

2. тактична медицина (алгоритм MARCH): формування стійких навичок надання першої допомоги, використання турнікетів, засобів зупинки кровотеч та евакуації поранених під вогнем.

3. інженерна справа та мінна безпека: ознайомлення з сучасними засобами мінування, способами виявлення вибухонебезпечних предметів та правилами фортифікаційного обладнання позицій;

4. військова топографія та зв'язок: навички орієнтування за картою та за допомогою сучасних GPS-навігаторів, а також робота з цифровими засобами захищеного зв'язку.

Підготовка НПП має свою специфіку, оскільки аудиторія складається з осіб з високим рівнем інтелектуального розвитку та сформованим критичним мисленням. Навчальний процес будується на засадах андрагогіки, де акцент зміщується з механічного виконання наказів на аналіз тактичної ситуації. Кожне заняття супроводжується детальним поясненням «чому саме так», що дозволяє науковцям швидше адаптувати ці знання для своїх дисциплін. Важливим елементом є залучення НПП до розробки нових методичних кейсів безпосередньо під час навчання. Це створює синергію між практичним досвідом інструкторів та науковим потенціалом викладачів, що зрештою веде до вдосконалення всієї системи БЗВП у закладах вищої освіти.

Особливу увагу приділено опануванню систем ситуаційної обізнаності (наприклад, «Delta», «Кропива»). Сучасний викладач має розуміти, як цифрові дані трансформуються у вогневе ураження. Використання симуляційних технологій (лазерні системи імітації бою, VRтренажери) дозволяє НПП безпечно відпрацьовувати тактику відділення та взводу, аналізуючи помилки за допомогою засобів об'єктивного контролю.

Результатом такої підготовки є формування викладача нового типу — практикоорієнтованого лідера. Це підвищує довіру курсантів до навчального матеріалу та забезпечує відповідність військової освіти викликам часу. Актуалізація навчальних програм на основі досвіду БЗВП дозволяє готувати фахівців, які готові до негайного виконання бойових завдань після випуску, маючи спільну базу знань зі своїми викладачами та командирами.